

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/91/2020
Identifikačné číslo spisu: 7019200658
Dátum vydania rozhodnutia: 30.06.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:7019200658.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: O. E., narodený XX. I. XXXX, bytom R. P.O., F. P. Č.. XX, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8-10, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej z 26. júna 2019, Číslo: 51709-2/2019-BA, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 19. júna 2020, č. k. 7Sa/15/2019-37, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 19. júna 2020, č. k. 7Sa/15/2019-37 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 19. júna 2020, č. k. 7Sa/15/2019-37, postupom podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a e/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovanej z 26. júna 2019, Číslo: 51709-2/2019-BA, ako aj prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice z 12. apríla 2019, Číslo: 7525/2019-KEM-DvN a vec vrátil prvostupňovému správne orgánu na ďalšie konanie. Žalovaná rozhodnutím z 26. júna 2019 postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.“) odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 12. apríla 2019, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobca nemá nárok na dávku v nezamestnanosti podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a podľa článku 61 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 (ďalej len „Základné nariadenie“).

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovanej preskúmal v intenciách § 104 ods. 1, 7, § 195 ods. 1, 3, § 196 ods. 6, 7, § 209 ods. 1, 4 zákona č. 461/2003 Z.z., článku 1 písm. j/, článku 1

písm. k/, článku 61 ods. 1, 2, článku 65 ods. 5 písm. a/ Základného nariadenia, článku 11 ods. 1, 2 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009 (ďalej len „Vykonávacie nariadenie“) a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Tretej hlave Tretej časti SSP upravujúcej správnu žalobu v sociálnych veciach za primeraného použitia ustanovení o všeobecnej správnej žalobe podľa Prvej hlavy Tretej časti SSP a dospel k záveru o dôvodnosti podanej žaloby.

3. Krajský súd za kľúčové považoval posúdenie zachovania centra záujmov žalobcu počas jeho pobytu a vykonávania zamestnania vo Veľkej Británii a tiež posúdenie otázky, či dobu poistenia v nezamestnanosti získanú na území Veľkej Británie je možné zohľadniť na účely vzniku nároku na dávku v nezamestnanosti v súlade s článkom 61 Základného nariadenia.

4. Po preskúmaní veci dospel k záveru, že správne orgány vo veci nevykonali žiaden výsluch na bližšie zistenie skutkového stavu a tak isto tieto správne orgány nepožiadali príslušné britské inštitúcie o poskytnutie informácie, ktoré by bližšie objasnili skutkový stav. V administratívnom spise sa nachádza len formulár U1 z 02. marca 2019, kde príslušná britská inštitúcia osvedčila, že žalobca bol v období od 03. marca 2015 do 02. marca 2019 zamestnaný, ukončenie zamestnania bolo na podnet zamestnanca. Tento formulár je súčasťou administratívneho spisu v anglickom jazyku bez doslovného prekladu v slovenskom jazyku, v dôsledku čoho nie je možné zistiť a verifikovať jeho obsah, na základe čoho krajský súd považoval tento dokument za nepreskúmateľný, pretože nie je zrejmé, čo sa v ňom doslovne uvádza. V administratívnom konaní nebolo podľa názoru súdu dostatočne vykonané dokazovanie za účelom zistenia, či by bola možná a dosiahnuteľná dohoda členských štátov, alebo štátov Európskeho hospodárskeho priestoru podľa článku 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia (spôsob určenia bydliska). Pre prípad, že by dohoda nebola možná medzi štátmi, je potrebné vykonať dôsledné dokazovanie, pre objasnenie všetkých východiskových právnych kritérií postupu podľa článku 11 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia (v nadväznosti na článok 11 ods. 1), a až potom právne ustáliť, či je možné považovať bydlisko žalobcu počas jeho posledného zamestnania v členskom štáte Európskej únie priestoru za zachované na území Slovenskej republiky. Správne orgány dostatočne nezisťovali, či došlo, respektíve nedošlo k dohode medzi dotknutými inštitúciami na určenie skutočného miesta bydliska žalobcu a tiež vôbec nezisťovali úmysel žalobcu objektívne vzhľadom na okolnosti a dôvody, ktoré ho viedli k pobytu a k zamestnaniu vo Veľkej Británii počas tam vykonávaných dôb zamestnania zachovať alebo nezachovať si prioritne pevné väzby a centrum záujmov na území Slovenskej republiky. Úmysel žalobcu, aké skutočnosti a okolnosti ho viedli k tomu, že v rozhodujúcom období, pracoval v zahraničí správne orgány bližšie neskúmali. Prvostupňový správny orgán, ale ani žalovaný správny orgán v preskúmvanej veci nepostupovali súdom uvádzaným spôsobom, a preto sa s týmito skutočnosťami nemohli v odôvodnení rozhodnutí dostatočne ani vysporiadať. Správne orgány bez náležitého zistenia skutkového stavu nedôsledne posúdili centrum záujmu žalobcu a následne vec uzavreli s tým, že pred uplatnením nároku na dávku v nezamestnanosti žalobca nedosiahol dobu poistenia v nezamestnanosti podľa slovenských právnych predpisov. Z vykonaného dokazovania ohľadne zachovania pracovných, rodinných, osobných a iných väzieb na Slovensku počas vykonávania zárobkovej činnosti na území iného členského štátu Európskej únie teda dospeli oba správne orgány k predčasným záverom. Za podstatný nedostatok konania pred prvostupňovým správnym orgánom, ktorý ovplyvnil aj zákonnosť preskúmvaného rozhodnutia žalovanej považoval súd tú skutočnosť, že z odôvodnenia rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu vyplýva iba to, že nárok na dávku v nezamestnanosti žalobca nemá podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. preto, že žalobca preukázal iba dobu poistenia v nezamestnanosti na území iného členského štátu Európskej únie, a to Veľkej Británie. Žalovaný správny orgán v odôvodnení preskúmvaného rozhodnutia síce poukázal na článok 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia, avšak sa náležite nevysporiadal s dikciou článku 11 ods. 1 tohto nariadenia, t. j. zisťovaniu či posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, uvádzaných v článku 11 ods. 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami členských štátov. Až po tomto zistení vystupujú z hľadiska dôkazného do popredia okolnosti týkajúce sa určenia miesta bydliska žalobcu, pričom aj vtedy sa za rozhodujúce považuje úmysel, tak ako to vyplýva zo skutočností a dôvodov, ktoré žalobcu viedli k pobytu na území Veľkej Británie. Práve uvedené nariadenie sleduje podľa názoru súdu najmä zámer, aby občan členského štátu bez dohody a komunikácie o podstatných okolnostiach posudzovaného prípadu sa neocitol napokon bez krytia touto dávkou sociálnych systémov členských krajín, vzhľadom na záver

tohto členského štátu, ktorý vybavuje žiadosť uchádzača o tento typ dávky poistenia zamestnanej osoby.

5. Krajský súd poukázal na povinnosť správneho orgánu zisťovať skutkový stav podľa § 195 ods. 1 a 3 zákona č. 461/2003 Z.z., ktorý ukladá organizačnej zložke sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupovať tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci a na ten účel jej ukladá obstaráť potrebné podklady na rozhodnutie. Pri posudzovaní veci má povinnosť objasňovať rovnako dôsledne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech alebo neprospech účastníka konania. Preto je dôležité v rámci koordinácie systémov sociálneho zabezpečenia zabezpečiť, aby nedošlo nielen k neoprávnenému prekryvaniu dávok z rôznych členských štátov, ale i to, aby následne žalobca nezostal mimo systému sociálneho zabezpečenia oboch dotknutých členských štátov. Rozhodnutie správneho orgánu o požadovaných nárokoch žalobcu musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci. V závere poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2013, sp. zn. 7Sžso/5/2012.

6. Z vyššie uvedených dôvodov súd zistil, že námietky žalobcu uvedené v žalobe sú dôvodné, a preto predmetné rozhodnutie žalovanej ako i prvostupňového správneho orgánu podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a e/ SSP zrušil a vec vrátil prvostupňovému správnenému orgánu na ďalšie konanie.

7. O trovách konania súd rozhodol tak, že žalobcovi, ktorý mal v konaní úspech, priznal náhradu trov konania v plnom rozsahu (§ 167 ods. 1 SSP).

II.

8. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

9. Namietala, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP) a tiež, že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu (§ 440 ods. 1 písm. h/ SSP).

10. K poukazu krajského súdu na formulár U1 z 02. marca 2019, ktorý je súčasťou administratívneho spisu žalovanej v anglickom jazyku bez doslovného prekladu v slovenskom jazyku, v dôsledku čoho ho súd považoval za nepreskúmateľný, žalovaná aj s odkazom na § 105 ods. 2 písm. c/ SSP uviedla, že bola povinná v súdom stanovenej lehote predložiť súdu kompletný originálny administratívny spis vrátane administratívneho spisu prvostupňového správneho orgánu. Tiež poukázala na § 54 ods. 2 SSP, podľa ktorého, ak písomné podanie alebo dôkaz nie je v štátnom jazyku, správny súd vyzve toho, kto ich predložil, aby v určenej lehote zabezpečil preklad podľa osobitného predpisu, inak ho zabezpečí sám s tým, že súd žalovanú nevyzval na zabezpečenie prekladu formuláru U1 z 02. marca 2019, z čoho žalovaná prezúmovala, že súd akceptoval preklad rozhodujúcich skutočností osvedčených v tomto formulári. Dodala, že formuláre sú ustálenou formou komunikácie medzi inštitúciami jednotlivých štátov v oblasti sociálneho zabezpečenia, pričom ich znenie je vyhotovené v jazyku toho štátu, ktorý formulár vystavil. Formálna štruktúra formuláru je však štandardizovaná a všeobecne prijímaná. Ani v priebehu dávkového konania nebol obsah formulára sporný, nezrozumiteľný, či žalobcom akokoľvek spochybňovaný.

11. Ďalej vyjadrila nesúhlas so záverom krajského súdu, keď žalovaná nezisťovala, či bola možná a dosiahnuteľná dohoda členských štátov Európskej únie podľa článku 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia. V tejto súvislosti uviedla, že v zmysle článku 11 ods. 1 menovaného nariadenia, ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe kritérií stanovených v tomto článku. Podľa názoru žalovanej nedošlo k rozdielnym stanoviskám vo veci posúdenia bydliska žalobcu príslušnou britskou inštitúciou a žalovanou. Britská inštitúcia bydlisko žalobcu neposudzovala, pretože na to nemala žiaden právny dôvod. Podľa článku 11 ods. 1 tohto nariadenia by bolo nutné postupovať jedine v prípade, ak by príslušná britská inštitúcia usúdila, že bydlisko žalobcu bolo na Slovensku a podľa názoru žalovanej by bolo v Spojenom kráľovstve. Nakoľko však k takému rozporu nedošlo,

zvolila žalovaná priamu aplikáciu kritérií stanovených v článku 11 ods. 1. V tomto smere dala pozornosť rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžso/26/2016. Dodala, že sa jedná o jednoznačný prípad nezachovania bydliska na Slovensku o čom svedčí najmä dĺžka pobytu žalobcu v Spojenom kráľovstve (11 rokov a 5 mesiacov), stabilná pracovná situácia (posledný pracovný pomer trvajúci takmer 8 rokov, dohodnutý na dobu neurčitú a ukončený z podnetu žalobcu) ako aj rodinná situácia žalobcu - prítomnosť najbližšej osoby - manželky v Spojenom kráľovstve s tým, že väzby žalobcu k Slovensku predstavujú len rodičia a starý otec, ktorých žalobca pravidelne navštevoval (5x ročne).

12. K poukazu krajského súdu na skutočnosť, že žalovaná nezistovala úmysel žalobcu objektívne vzhľadom na okolnosti a dôvody, ktoré ho viedli k pobytu a k zamestnaniu v Spojenom kráľovstve žalovaná aj s odkazom na článok 11 ods. 2 Výkonávacieho nariadenia uviedla, že úmysel dotknutej osoby (vrátane dôvodov, ktoré ju viedli k pobytu a k zamestnaniu v zahraničí) považuje za rozhodujúci v prípade, ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností ako sa uvádzajú v odseku 1 nevedie k určeniu skutočného miesta bydliska, čo nie je prípad žalobcu. Dodala, že ani úmysel a ani dôvody odchodu do zahraničia nie je možné považovať za rozhodujúce skutočnosti svedčiace o bydlisku dotknutej osoby. Ak sa takýto záver prijal, miesto bydliska by nebolo nutné automaticky skúmať, pretože v zásade vo väčšine obdobných prípadoch účastníci konania tvrdia, že ich úmyslom bolo vždy sa vrátiť na Slovensko a dôvod odchodu bol ekonomický/finančný. Subjektívne dôvody (úmysel) nemôžu nikdy prevážiť nad objektívnymi skutočnosťami. V tomto smere odkázala na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 24Sa/5/2018 a rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Sžsk/38/2017.

13. Vzhľadom na vyššie uvádzané skutočnosti má žalovaná za to, že bydlisko žalobcu bolo posúdené na základe celkového zhodnotenia všetkých dostupných informácií, objektívnych skutočností plynúcich z formulára UI z 02. marca 2019, ako aj na základe údajov, ktoré žalobca uviedol v príslušnej žiadosti o dávku v nezamestnanosti a v podrobnom Vyhlásení žiadateľa na účely posúdenia zachovania centra záujmov. Krajský súd v tomto smere jednoznačne nešpecifikoval, aké dokazovanie má ešte žalovaná vykonať a ktoré skutočnosti by podľa jeho názoru bolo potrebné dôkladnejšie preskúmať.

14. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.

15. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovanej vyjadril podaním z 02. septembra 2020 poukazujúc na to, že ak by žalovaná k žiadosti žalobcu pristupovala individuálne a preskúmala by dôvody jeho odchodu, respektíve príchodu, zistila by, že úmysel nebol ekonomický, ale za získanie skúseností. Dodal, že príchod na Slovensko bol plánovaný dlhodobo.

IV.

16. Vyjadrenie žalobcu ku kasačnej sťažnosti bolo doručené žalovanej na vedomie dňa 04. septembra 2020.

V.

17. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal kasačnú sťažnosť postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

18. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

19. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

20. Podľa § 6 ods. 1 SSP, správne súdy v správnom súdnictve preskúvajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

21. Podľa § 6 ods. 2 písm. c/ SSP, správne súdy rozhodujú v konaniach o správnych žalobách v sociálnych veciach;

22. Podľa § 199 ods. 1 písm. a/ SSP, sociálnymi vecami sa na účely tohto zákona rozumie rozhodovanie Sociálnej poisťovne;

23. Predmetom kasačného konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým súd postupom podľa § 191 ods. 1 písm. c/ a d/ SSP zrušil rozhodnutie žalovanej z 26. júna 2019, Číslo: 51709-2/2019-BA, ako aj prvostupňové správne rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice z 12. apríla 2019, Číslo: 7525/2019-KEM-DvN a vec vrátil prvostupňovému správemu orgánu na ďalšie konanie. Žalovaná rozhodnutím z 26. júna 2019 postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 12. apríla 2019, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobca nemá nárok na dávku v nezamestnanosti podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. a podľa článku 61 Základného nariadenia.

24. Podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvo a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

25. Podľa článku 48 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Konsolidované znenie), Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom prijímú v oblasti sociálneho zabezpečenia opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na poskytnutie voľného pohybu pracovníkov; za týmto účelom uzavrie dohody, ktoré migrujúcim pracovníkom bez ohľadu na to, či ide o zamestnancov, a na nich závislým osobám zabezpečia:

a/ započítanie všetkých období braných do úvahy podľa zákonov príslušných krajín za účelom získania a trvania nároku na dávky a vypočítanie ich výšky;

b/ vyplácanie dávok osobám s bydliskom na území členských štátov.

26. Podľa článku 1 písm. j/ Základného nariadenia, „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva;

27. Podľa článku 1 písm. k/ Základného nariadenia, „pobyť“ znamená prechodné bydlisko;

28. Podľa článku 3 ods. 1 písm. h/ Základného nariadenia, toto nariadenie sa vzťahuje na všetky právne predpisy, ktoré sa týkajú týchto častí sociálneho zabezpečenia: dávky v nezamestnanosti;

29. Podľa článku 61 ods. 1 Základného nariadenia, príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy podmieňujú nadobudnutie, zachovanie, znovunadobudnutie alebo trvanie nároku na dávky dosiahnutím dôb poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, v potrebnom rozsahu zohľadní doby poistenia, zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych

predpisov ktoréhokoľvek členského štátu, ako keby boli dosiahnuté podľa právnych predpisov, ktoré uplatňuje. Ak však uplatniteľné právne predpisy podmieňujú nárok na dávky dosiahnutím dôb poistenia, vtedy doby zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti dosiahnuté podľa právnych predpisov iného členského štátu sa nezohľadnia, iba ak by sa takéto doby považovali za doby poistenia a boli dosiahnuté v súlade s uplatniteľnými právnymi predpismi.

30. Podľa článku 61 ods. 2 Základného nariadenia, s výnimkou prípadov uvedených v článku 65 ods. 5 písm. a/ sa uplatňovanie odseku 1 tohto článku podmieňuje tým, že daná osoba bezprostredne ukončila v súlade s právnymi predpismi, podľa ktorých sa uplatňuje nárok na dávky:

- doby poistenia, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby poistenia,
- doby zamestnania, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby zamestnania, alebo
- doby samostatnej zárobkovej činnosti, ak tieto právne predpisy vyžadujú doby samostatnej zárobkovej činnosti.

31. Podľa článku 65 ods. 2 Základného nariadenia, úplne nezamestnaná osoba, ktorá počas svojej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba, mala bydlisko v členskom štáte inom, ako je príslušný štát a ktorá má naďalej bydlisko v tomto štáte, alebo sa vráti do tohto štátu, má byť k dispozícii službám zamestnanosti v členskom štáte bydliska. Bez toho, aby bol dotknutý článok 64, úplne nezamestnaná osoba môže ako dopĺňujúci krok prihlásiť sa u služieb zamestnanosti členského štátu, v ktorom vykonávala svoju poslednú činnosť ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba.

32. Podľa článku 65 ods. 5 písm. a/ Základného nariadenia, nezamestnaná osoba uvedená v prvej a druhej vete odseku 2 poberá dávky v súlade s právnymi predpismi členského štátu bydliska, ako keby sa na ňu vzťahovali tieto právne predpisy počas jej poslednej činnosti ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba. Tieto dávky poskytuje inštitúcia miesta bydliska.

33. Podľa článku 11 ods. 1 Vykonávacieho nariadenia, ak je rozdiel v stanoviskách inštitúcií dvoch alebo viacerých členských štátov o určení bydliska osoby, na ktorú sa uplatňuje základné nariadenie, tieto inštitúcie po vzájomnej dohode určia centrum záujmov dotknutej osoby na základe celkového posúdenia všetkých dostupných informácií súvisiacich s príslušnými skutočnosťami, ktoré môžu obsahovať:

a/ dĺžku a trvalosť prítomnosti na území dotknutých členských štátov;

b/ situáciu dotknutej osoby vrátane:

i/ povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy;

ii/ jej rodinného stavu a rodinných väzieb;

iii/ vykonávania akejkoľvek nezárobkovej činnosti;

iv/ v prípade študentov zdroja ich príjmov;

v/ jej bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná;

vi/ členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely.

34. Podľa článku 11 ods. 2 Vykonávacieho nariadenia, ak posúdenie rôznych kritérií, ktoré vychádzajú z príslušných skutočností, ako sa uvádzajú v odseku 1, nevedie k dohode medzi dotknutými inštitúciami, na určenie skutočného miesta bydliska osoby sa za rozhodujúci považuje úmysel tejto osoby, tak ako vyplýva z uvedených skutočností a okolností, najmä dôvody, ktoré ju viedli k presťahovaniu.

35. Podľa § 104 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z., poistenc má nárok na dávku v nezamestnanosti, ak v posledných štyroch rokoch pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie bol poistený v nezamestnanosti najmenej dva roky.

36. Najvyšší súd z obsahu súdneho spisu ako aj pripojeného administratívneho spisu žalovanej mal preukázané, že

- žalobca na predpísanom tlačive dňa 28. marca 2019 požiadal o dávku v nezamestnanosti

[z predmetného tlačiva vyplýva, že žalobca bol od 05. marca 2019 zaradený do evidencie uchádzačov o

zamestnanie; od 14. mája 2011 do 22. februára 2019 bol zamestnaný v Spojenom kráľovstve; denne alebo aspoň raz za týždeň sa nevracal do miesta bydliska; nárok na dávku v nezamestnanosti v členskom štáte si neuplatnil]

- prvostupňový správny orgán rozhodnutím vydaným dňa 12. apríla 2019, pod číslom 7525/2019-KEM-DvN žiadosti žalobcu o príslušnú dávku nevyhovel

[dôvod, pre ktorý prvostupňový správny orgán predmetnej žiadosti nevyhovel spočíval v tom, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že celková dĺžka pobytu žalobcu mimo územia Slovenskej republiky v Spojenom kráľovstve bola od októbra 2007 do februára 2019 a stabilné zamestnanie bolo vyhodnotené silnejšie ako ostatné skutočnosti, ktoré uviedol ako väzby na Slovensku; teda dlhodobo pracoval mimo Slovenska a počas dlhodobého výkonu zamestnania na území Spojeného kráľovstva, sa tam zdržiaval, býval a trávil svoj pracovný i mimopracovný čas, platil zákonné odvody a dane; vlastníctvo firmy (nepredložené žiadne doklady), finančná podpora rodiny, rekonštrukcia rodinného domu starého otca neboli v porovnaní s celkovou dĺžkou pobytu a stabilitou zamestnania v Spojenom kráľovstve prevažujúcimi skutočnosťami pri posudzovaní centra záujmov počas posledného zamestnania práve na území Spojeného kráľovstva]

- na odvolanie žalobcu žalovaná ako druhostupňový (odvolací) správny orgán tu preskúmaným rozhodnutím odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla a potvrdila prvostupňové správne rozhodnutie z 12. apríla 2019

[žalovaná sa plne stotožnila so závermi, ku ktorým dospel prvostupňový správny orgán a aj s ohľadom na dĺžku a trvalosť prítomnosti na území Spojeného kráľovstva, tiež situáciu žalobcu vrátane povahy a osobitných vlastností každej vykonávanej činnosti, predovšetkým miesta, kde sa takáto činnosť zvyčajne vykonáva, trvalosti tejto činnosti a dĺžky trvania každej pracovnej zmluvy, ďalej rodinného stavu a rodinných väzieb žalobcu, jeho bytovej situácie, najmä toho, či je táto situácia stabilná ako aj charakter členského štátu, ktorý sa považuje za miesto bydliska osoby na daňové účely, dospela k záveru, že za bydlisko žalobcu v zmysle únievom bolo potrebné považovať Veľkú Britániu].

37. Krajský súd dospel k záveru, že správne orgány nepostupovali procesným predpisom predpokladaným spôsobom, keď tieto nevykonali dostatočné dokazovanie pre objasnenie všetkých východiskových právnych kritérií plynúcich z článku 11 ods. 2 Výkonávacieho nariadenia (v nadväznosti na článok 11 ods. 1); dostatočne nezisťovali, či došlo, respektíve nedošlo k dohode medzi dotknutými inštitúciami na určenie skutočného miesta bydliska žalobcu a tiež vôbec nezisťovali úmysel žalobcu objektívne vzhľadom na okolnosti a dôvody, ktoré ho viedli k pobytu a k zamestnaniu vo Veľkej Británii počas tam vykonávaných dôb zamestnania zachovať alebo nezachovať si priority pevné väzby a centrum záujmov na území Slovenskej republiky.

38. V tejto súvislosti najvyšší súd uvádza, že konanie pred správnym orgánom sa nerozdeľuje prísne do dvoch navzájom oddelených konaní, ale tak konanie pred prvostupňovým ako aj odvolacím orgánom tvorí jeden celok navzájom prepojených konaní. Z obsahu oboch správnych rozhodnutí jasne vyplýva, aké skutočnosti vzali správne orgány v úvahu pri ustáľovaní záveru, že bydlisko (centrum záujmov) žalobcu sa nachádza v inom členskom štáte - vo Veľkej Británii. Najvyšší súd poukazuje na to, že bydliskom sa nechápe trvalý alebo prechodný pobyt podľa vnútroštátnych predpisov Slovenskej republiky. Kritériami na určenie centra záujmov sú: dĺžka obdobia zdržiavania sa na území daného štátu, dĺžka a stabilita výkonu zárobkovej činnosti, dĺžka trvania pracovnej zmluvy, rodinný stav a rodinné väzby, bytová situácia a stabilita tejto situácie a miesto, kde dochádza k zdaňovaniu príjmov. Podľa článku 1 písm. j/ Základného nariadenia pojem „bydlisko“ v zmysle tohto nariadenia znamená zvyčajné bydlisko, t. j. miesto, kde majú dotknuté osoby zvyčajné bydlisko a na účely tohto nariadenia chápané ako „centrum záujmov“ v zmysle článku 1 písm. j/ v spojení s článkom 11 ods. 1 Výkonávacieho nariadenia. „Bydlisko“ predstavuje v tomto zmysle autonómny pojem vlastný právu Únie (pozri rozsudok C-90/97 Swaddling, body 28 a 29). V predmetnej veci bolo bez akýchkoľvek pochybností preukázané, že žalobca ako osoba vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie si uplatnil nárok na dávku v nezamestnanosti podľa § 104 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z., t. j. podľa právneho predpisu Slovenskej republiky, trvalé bydlisko si prehlásil na adresu jeho starého otca (na území Slovenskej republiky - F.). Tiež nebolo sporné, že v zmysle ním vyplneného Výhlásenia na účely posúdenia zachovania centra záujmov sa žalobca zdržiaval na území Veľkej Británie, a to od októbra 2007 do marca 2019, t. j. 11

rokov a 5 mesiacov s tým, že jeho posledný pracovný pomer na území Veľkej Británie trval od mája 2011 do februára 2019, tento bol dohodnutý na dobu neurčitú a tento (ako to vyplýva z odvolania podaného proti prvostupňovému správne rozhodnutiu z 12. apríla 2019) musel žalobca ukončiť na vlastný podnet z rodinných dôvodov. Z príslušného vyhlásenia tiež vyplýva, že žalobca si počas pobytu vo Veľkej Británii zamestnanie na území Slovenskej republiky nehľadal, tiež, že na území Veľkej Británie sa zdržiaval s blízkou osobou - manželkou, na Slovensko, kde mal rodičov a starého otca sa vracal 5 krát ročne na 10 dní, na Slovensku nevlastnil žiadnu nehnuteľnosť (býva spolu s manželkou v rodinnom dome, ktorý je vo vlastníctve starého otca), na území Veľkej Británie býval spolu s manželkou vo viacerých podnájmoch a daňové povinnosti si plnil na území Veľkej Británie.

39. Vzhľadom na tieto v správnom konaní preukázané skutočnosti, najvyšší súd podporuje záver správnych orgánov, že centrum záujmov žalobcu sa v čase podania žiadosti o dávku v nezamestnanosti nachádzalo práve vo Veľkej Británii. Samotná skutočnosť, že žalobca na Slovensku v roku 2013 založil obchodnú spoločnosť O. s.r.o. ešte sama o sebe nezakladá zmenu v ponímaní a ustálení centra záujmov žalobcu. Už len vzhľadom na stabilné zamestnanie na území Veľkej Británie, je zřejmé, že povinnosti, ktoré žalobcovi vyplývali z funkcie spoločníka a konateľa menovanej spoločnosti si žalobca plnil z územia Veľkej Británie. Rovnako aj úmysel žalobcu, že chce zotrvať na Slovensku, tohto času nie je relevantný, keďže postup podľa článku 11 ods. 2 Výkonávacieho nariadenia (kladúci dôraz na úmysel osoby) prichádza do úvahy iba subsidiárne, teda iba v prípade, pokiaľ i po zvážení kritérií uvedených v odseku 1 tohto článku zostane otázka ustálenia centra záujmov i naďalej otvorená (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. decembra 2017, sp. zn. 10Sžsk/5/2016).

40. Rovnako sa najvyšší súd stotožňuje s názorom žalovanej, že v predmetnej veci nedošlo k rozdielnym stanoviskám vo veci posúdenia bydliska žalobcu príslušnou britskou inštitúciou a žalovanou. Britská inštitúcia bydlisko žalobcu neposudzovala, pretože na to nemala žiaden právny dôvod. Podľa článku 11 ods. 1 Výkonávacieho nariadenia by bolo nutné postupovať jedine v prípade, ak by príslušná britská inštitúcia usúdila, že bydlisko žalobcu bolo na Slovensku a podľa názoru žalovanej by bolo vo Veľkej Británii. Nakoľko však k takému rozporu nedošlo, zvolila žalovaná priamu aplikáciu kritérií stanovených v článku 11 ods. 1. V tomto smere najvyšší súd bez ďalšieho odkazuje na rozsudok najvyššieho súdu z 30. januára 2018, sp. zn. 1Sžso/26/2016, bod 30 a 31.

41. Najvyšší súd na rozdiel od názoru súdu krajského dospel k záveru, že žalobou napadnuté rozhodnutie žalovanej (v spojení s prvostupňovým správne rozhodnutím) vychádza z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené, stotožňuje sa so skutkovými zisteniami a právnymi závermi zistenými v predchádzajúcich konaniach o tom, že žalobca nespĺňa zákonné podmienky pre vznik nároku na dávku v nezamestnanosti. Ako správne žalovaná uviedla, z článkov 61 a 65 ods. 5 Základného nariadenia vyplýva základná zásada, ktorou sa treba viesť pri zohľadňovaní dôb poistenia v nezamestnanosti dosiahnutých na území iného členského štátu Európskej únie, a to, že doba poistenia v nezamestnanosti dosiahnutá na území iného členského štátu Európskej únie (tu na území Veľkej Británie) môže byť zohľadnená na účely nároku na dávku v nezamestnanosti jedine v prípade, ak bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie ukončila dotknutá osoba doby poistenia v nezamestnanosti dosiahnuté na Slovensku. Iba vo výnimočných prípadoch je možné zohľadniť dobu poistenia dosiahnutú na území iného členského štátu Európskej únie pokiaľ je dosiahnutá ako posledná. Touto výnimkou zo základnej zásady je situácia, ak si žiadateľ zachová počas výkonu zárobkovej činnosti na území iného členského štátu Európskej únie centrum záujmov a bydlisko na území Slovenskej republiky. Otázka bydliska je teda v prípadoch, keď žiadateľ o dávku v nezamestnanosti bezprostredne pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nedosiahol dobu poistenia v nezamestnanosti v zmysle platnej slovenskej legislatívy zásadná. V predmetnej veci bolo zo strany správnych orgánov riadne a dostatočne preukázané, že počas výkonu zamestnania vo Veľkej Británii si žalobca bydlisko na Slovensku nezachoval.

42. K poukazu krajského súdu na rozsudok najvyššieho súdu z 30. januára 2013, sp. zn. 7Sžso/5/2012, ktorý vo vecne (nie skutkovo) obdobnej veci dospel k záveru o dôvodnosti podanej žaloby, keď v administratívnom konaní správne orgány nespĺnili riadne povinnosť zistiť skutočný stav veci tak, aby

neboli žiadne pochybnosti o tom, či žalobkyňa mala zachované bydlisko na území Slovenskej republiky a pevné väzby (v zmysle článku 1 písm. j/ Základného nariadenia v spojení s článkom 11 Vykonávacieho nariadenia <.) a v tomto smere mali vykonať potrebné dokazovanie, a to aj výsluchom žalobkyne, prípadne aj jej rodičov a priateľa či iných osôb, najvyšší súd uvádza, že v tu prejednávanej veci správne orgány riadne a dostatočne zistili skutočný stav veci vychádzajúc primárne zo skutočností, uvádzaných samotným žalobcom. Napadnuté rozhodnutie má všetky formálne i obsahové náležitosti rozhodnutia požadované v zmysle § 209 zákona č. 461/2003 Z.z. <. Rozhodnutie žalovanej vychádza z dostatočne zisteného skutočného stavu, je z neho zrejmé, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená žalovaná pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

43. V závere najvyšší súd tiež uvádza, že samotná skutočnosť, že v administratívnom spise sa nachádzajú listiny v anglickom jazyku bez pripojeného doslovného prekladu do jazyka slovenského, konkrétne sa jedná o Formulár U1 z 02. marca 2019, nezakladá nezákonnosť oboch správnych rozhodnutí, zvlášť, pokiaľ túto skutočnosť žalobca nenamietal. Odhliadnuc od uvedeného, najvyšší súd poukazuje na § 51 ods. 5 Vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 11. novembra 2005 o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy v rozhodnom znení, podľa ktorého cit.: „Súd príberie prekladateľa aj na preklad listinných dôkazov predložených do súdneho spisu účastníkmi konania vyhotovených v inom ako štátnom jazyku s výnimkou českého jazyka.“ Rovnako súdu nič nebránilo, aby žalovanú dodatočne vyzval na zabezpečenie prekladu príslušného formulára.

44. Z dôvodov uvedených vyššie, najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 v spojení s § 440 ods. 1 písm. g/ SSP zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

45. Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a k vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, krajský súd aj orgán verejnej správy sú viazaní právnym názorom kasačného súdu (§ 469 SSP).

46. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne krajský súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

47. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

